Eshuis

[CONCEPT] BOARDLETTER 2025

Gemeente Borne

11 NOVEMBER 2025

Per saldo persoonlijker

Certified B Corporation
SRA
Independent Member of PrimeGlobal

Vertrouwelijk
Aan van gemeente Borne
Postbus 513
3701 HS Borne

Datum
11 november 2025

Ons kenmerk
1012890/2025/ML

Behandeld door
G.C. (Gerard) Helminck
RA MSc EMA

Almelo, 11 november 2025

Geachte leden van de audit commissie,

De gemeenteraad heeft Eshuis Registeraccountants opdracht gegeven om de jaarrekening 2025 van gemeente Borne te controleren. Voor een nadere omschrijving van onze opdracht verwijzen wij u naar onze opdrachtbevestiging.

Als onderdeel van onze controle onderzoeken wij onder andere de administratieve organisatie en de interne beheersing bij uw gemeente. Naar aanleiding daarvan brengen wij deze boardletter uit. Hierin richten wij ons met name op mogelijke verbeterpunten in de processen die wij hebben onderzocht om een bijdrage te leveren aan de interne beheersing en het zelf controlerend vermogen.

Wij beginnen deze boardletter met een samenvatting van onze belangrijkste boodschappen voor u en de belangrijkste risico's die wij bij de controle van gemeente Borne onderkennen. Daarna geven wij een oordeel op hoe de relevante processen zijn opgezet en adviseren wij u over verbetermogelijkheden. Voor zover er naar aanleiding van onze bevindingen door u nog aanvullende werkzaamheden zijn vereist worden deze met u gedeeld in de eerstvolgende paragraaf. De laatste paragraaf benutten wij voor een aantal relevante actualiteiten die wij graag met u delen.

Voor detailbevindingen verwijzen wij u naar de managementletter die wij met het college hebben gedeeld.

Wij danken uw organisatie voor de prettige samenwerking en zijn vanzelfsprekend graag bereid een nadere toelichting te verstrekken.

Met vriendelijke groet,

Eshuis Registeraccountants B.V.

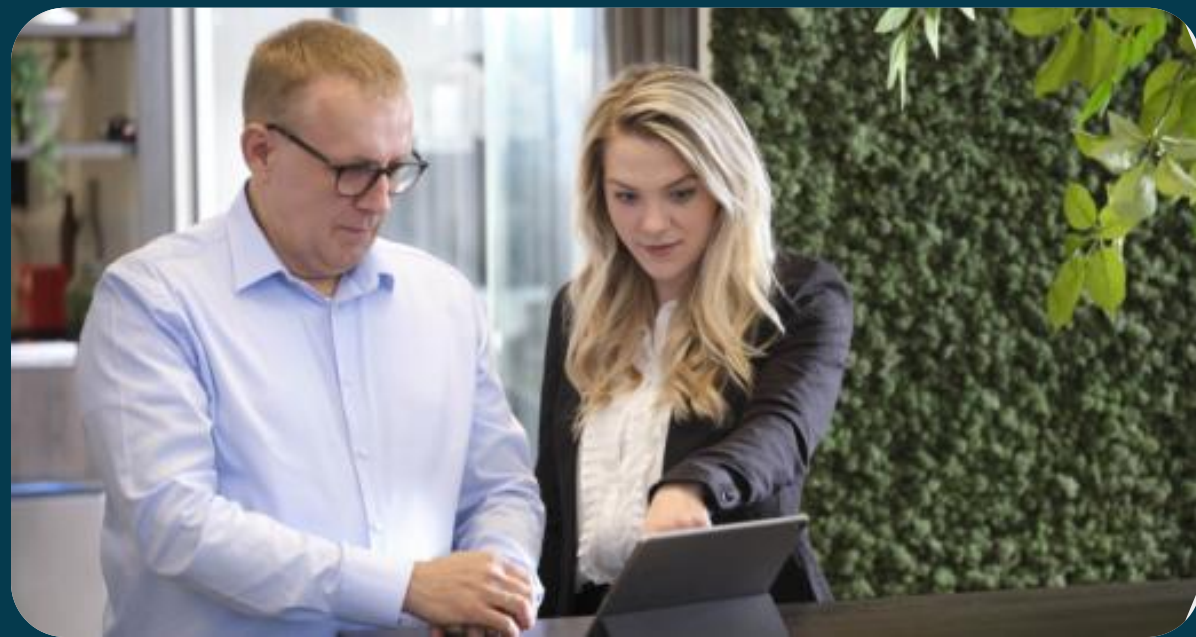
drs. C.L. (Caroline) Willems RA

Inhoudsopgave

- Managementsamenvatting 4
- De belangrijke risico’s in onze controle 9
- Totaaloverzicht procesbeheersing 12
- IT-audit 18
- Actualiteiten & vooruitblik 25
- Bijlagen 30
  - Bijlage 1: Onafhankelijkheid
  - Bijlage 2: Disclaimer en beperking in het gebruik

Eshuis

Management samenvatting

Per saldo persoonlijker

Managementsamenvatting

Inleiding
Inhoudsopgave
Management - samenvatting
Belangrijke risico's
Procesbeheersing
IT-audit
Detailbevindingen
Actualiteiten
Bijlagen

Onderwerp	Boodschap
Samenvattend	Naar aanleiding van onze interim controle identificeren wij drie domeinen waar de lat voor de gemeente Borne omhoog gaat: *IT-beheer* Gemeenten werken in een keten met verbonden partijen en gespecialiseerde taakuitvoerders. Binnen die ketens wordt data gedeeld. In de nieuwe Cyberbeveiligingswet (voor u: Cbw) houdt de wetgever nadrukkelijk rekening met deze ketenwerking. Dat vraagt dat u uw eigen IT-omgeving op een voldoende volwassenheidsniveau moet brengen om een betrouwbare partner te zijn én van u wordt verwacht dat u kritisch bent op de beheersing bij de partijen waarmee u in de keten zit. Wij zien deze interim dat u stappen heeft gezet om bevindingen uit eerdere jaren op te lossen. Desalniettemin heeft u nog verbeterpunten liggen in het verbeteren van uw afspraken met verbonden partijen waarmee u data uitwisselt en in uw wijzigingsbeheer. Voor wat betreft verbeterpunten inzake verbonden partijen noemen wij het tijdig ontvangen en beoordelen van de certificeringsinformatie van bijvoorbeeld de Gemeente Enschede, ZorgNed, en iFinanciën. Daarnaast is door de Overheidsbreed Beleidsoverleg Digitale Overheid (OBDO) de BIO2 (Baseline Informatiebeveiliging Overheid) formeel vastgesteld op 23 september 2025 en daarmee juridisch voor iedere gemeente nu leidend en geldt de BIO 1.04 niet meer. Sancties wanneer niet wordt voldaan aan deze BIO2 zorgplicht zal gelden vanaf het effectief worden van de Cbw in het tweede kwartaal van 2026. *Onzekerheden prestatielevering zorg* Door de aanpassing in het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (hierna: BADO) is de grondslag voor de goedkeuringstolerantie gewijzigd doordat zowel fouten als onzekerheden hierin meewegen. De goedkeuringstolerantie is lager. De gemeente overweegt om op bestedingen van de gemeente bij zorgaanbieders waarbij geen of onvoldoende verantwoordingsinformatie aan de gemeente is aangeleverd aanvullende controlewerkzaamheden. Dit gaat om zowel de aanbieders die daarin tekort schieten als de aanbieders die deze informatie vanwege hun omvang niet hoeven te leveren. Dat niet iedere zorgaanbieder diepgaande verantwoordingsinformatie aanlevert is geen nieuwe situatie. In het verleden heeft u bewust geaccepteerd dat het ontbreken van deze informatie tot onzekerheden leidt die wij aan u gerapporteerd hebben. Inmiddels is sprake van een nieuwe, lagere materialiteit voor het goedkeuren van de jaarrekening. Kort gezegd is daarin geen ruimte meer voor deze onzekerheden. Hier botsen getrouwheid en doelmatigheid, en zal de gemeente een keuze moeten maken. Indien aanvullende werkzaamheden te veel tijd en geld kosten in relatie tot wat ze opleveren kan dit leiden tot een overschrijding van de goedkeuringstolerantie en een controleverklaring met beperking. *Rechtmatigheid* Met de aanpassing van het BADO is er ook voor rechtmatigheid sprake van een lagere goedkeuringstolerantie. Dit betekent dat formele stukken aangepast gaan worden, het audit plan herzien wordt en er aanvullende controlewerkzaamheden uitgevoerd gaan worden. Onder de formele stukken valt de financiële verordening conform artikel 212. De afronding vindt in het voorjaar van 2026 plaats. De gemeente verwacht in die periode geconfronteerd te worden met een lagere bezetting op control wat gaat knijpen met de toegenomen werkvoorraad en de krappe tijdsplanning. De lagere bezetting volgt uit de pensionering van één van uw interne controleurs. Deze kernbevindingen zijn in het vervolg van de samenvatting in nader (technisch) detail uitgewerkt.

Inleiding
Inhoudsopgave
Management - samenvatting
Belangrijke risico's
Procesbeheersing
IT-audit
Detailbevindingen
Actualiteiten
Bijlagen

Managementsamenvatting

Onderwerp	Boodschap
Interim controle	Voor u ligt de management letter 2025, waarin wij verslag uit brengen over de interim-controle die in september en oktober 2025 is uitgevoerd. Wij kijken terug op een fijne samenwerking met de ambtelijke organisatie. De interim-controle is primair gericht op het beoordelen van de interne beheersmaatregelen (key controls) in de voor de jaarrekening relevante bedrijfsprocessen. Dit zijn die processen binnen de gemeente Borne die een koppeling hebben met materiële posten in de jaarrekening en ook processen waarin wij verhoogde (fraude)risico's onderkennen. We hebben daarbij oog voor onderwerpen die naar onze mening van belang zijn voor uw bedrijfsvoering of die richting kunnen geven aan het verder verbeteren van de procesbeheersing. Wij hebben ook kennis genomen van (en inzicht verkregen in) de door uw interne controle medewerkers uitgevoerde interim-controle in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording door het college.
IT-systemen	Eshuis heeft IT-audit werkzaamheden uitgevoerd met betrekking tot de opzet en het bestaan van de algemene IT beheersmaatregelen binnen uw automatiseringsomgeving. Wij hebben daarbij uitsluitend die maatregelen getest die het meest relevant zijn in het kader van de jaarrekeningcontrole. Dit betreft de beheersingsmaatregelen in de zorgadministratie, inkoopfactuurverwerking en het grootboek. Bij de IT audit over 2025 zien wij gestage verbeteringen ten opzichte van 2024. Met name door het aanscherpen van de hoge rechten, de totstandkoming van autorisatie- en conflictenmatrices voor iFinanciën en het uitdienstproces. Daarnaast hebben wij enkele bevindingen geconstateerd waar verbetering nog nodig is, zeker ook in relatie tot nieuwe regelgeving de op 23 september 2025 vastgestelde BIO2. Cruciaal is het verder professionaliseren van de periodieke beoordelingen die ook vanuit de BIO2 worden verwacht op toegang, maar ook functiescheiding en wijzigingsbeheer in en rondom de twee applicaties. Hierbij hebben wij geconstateerd dat voor iFinanciën en ZorgNed nog verdere verdieping nodig is in de periodieke beoordelingen en het wijzigingsbeheerproces nog verdere aandacht verdient. Daarnaast merken wij op dat ZorgNed hoogstwaarschijnlijk onder de verplichte BIO2 norm zal vallen als gevolg van het effectief worden van de NIS2/Cbw richtlijn in het tweede kwartaal van 2026. Door het ontbreken van een certificeringsrapport over de inrichting en werking van de geautomatiseerde beheersmaatregelen bij ZorgNed is het bijzonder moeilijk om als gemeente Borne aan te tonen dat men NIS2-compliant is.
Fraude, misbruik & oneigenlijk gebruik	Jaarlijks herziet de gemeente haar interne frauderisicoanalyse. Wij hebben vastgesteld dat deze formele herziening ten tijde van de interim-controle 2025 nog niet heeft plaatsgevonden ondanks dat er wel gesprekken plaats hebben gevonden tussen concern control en afdelingsmanagers. De formele herziening stond gepland voor het vierde kwartaal van 2024 maar schuift nu door naar het voorjaar 2026. De herziene frauderisicoanalyse zal gereed zijn voor de start van de jaarrekeningcontrole. In het verlengde van voorgaande benoemen wij tevens de noodzaak om de doorontwikkeling te maken van een frauderisicoanalyse naar een fraudebeheersplan. Hierbij dient de organisatie op basis van "plan, do, check, act" aan te tonen dat zij de geïdentificeerde frauderisico(factoren) van adequate en tijdige beheersingsmaatregelen heeft voorzien.
Anticorruptie-programma	Afgelopen twee jaar hebben wij uw aandacht gevraagd voor het verbeteren van de registratie en afscherming van (integriteits)meldingen alsmede nevenfuncties. Uw gemeente ondervangt corruptierisico's met een algemeen beschreven maatregelenpakket. Wij denken dat gerichte beheersmaatregelen op feitelijke risico's er beter en sneller voor kunnen zorgen dat de gemeente ten aanzien van dit type risico's in control komt. De beheersing van nevenfuncties bij zowel vaste als tijdelijke krachten kan verder worden verbeterd door zichtbaar te controleren op mogelijke samenloop van nevenfuncties en inkoop- en/of subsidierelaties van uw gemeente. Ten tijde van het schrijven van deze rapportage is de SamenWerken bezig om het beleid ten aanzien van controle op nevenfuncties, privacyaspecten en integriteit(sonderzoeken) op te stellen. In deze update wordt tevens de klokkenluidersregeling herzien. Wij juichen deze ontwikkeling toe.

Managementsamenvatting

Onderwerp	Boodschap
Rechtmatigheids-verantwoording	De aanscherping van de controlegrenzen zoals die met ingang van 2025 is ingevoerd door een wijziging in het besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) zorgt dat uw verordeningen en uw auditplan aangepast dienen te worden. Inmiddels is de nieuwe kadernota rechtmatigheid 2025 gepubliceerd. De wijzigingen in het BADO zijn in deze versie opgenomen. Op het moment van schrijven wordt de praktijkhandreiking voor accountants bij de rechtmatigheidsverantwoording geconsulteerd. Deze consultatie kan leiden tot bijstellingen en wijzigingen in onze controleaanpak. Wij zullen deze tijdig met de ambtelijke organisatie bespreken.
Verbijzonderde interne controle (VIC)	Ten aanzien van de verbijzonderde interne controle (hierna: VIC) merken wij op dat de gemeente voor het derde jaar de volledige verantwoordelijkheid draagt voor het uitvoeren van de financiële rechtmatigheidscontroles. Op basis van de gesprekken die wij hebben gevoerd tijdens de interim-controle constateren wij dat de VIC verder weg van de eerste lijn beweegt en niet langer enkel ingezet wordt als ‘reparatiemiddel’. Dit betekent dat de focus ligt op het her-beoordelen van de door de eerste lijn uitgevoerde controlewerkzaamheden. Hierdoor wordt van de eerste lijn verwacht om zelf eigenaarschap te nemen voor controles. Zoals in voorgaande jaren aangegeven is uw huidige opzet van de VIC arbeidsintensief, wat de VIC kwetsbaar maakt voor personeelstekorten. Het gaat om veel werk dat niet iedere medewerker waarvoor een specialist nodig is die het werk ook aansprekend vindt. Als gevolg van wijzigingen zal uw VIC team vanaf februari inboeten op ervaringsjaren en vlieguren. Het grote takenpakket en de leemte in ervaringsjaren vraagt op korte termijn om bijsturing van de gemeente Borne. Eén van de meest arbeidsintensieve controles voor de VIC betreft het Sociaal Domein door het aantal transacties, het hoge aantal regels en de complexiteit van de oordeelsvorming. Op de middellange termijn voorzien wij dat geautomatiseerde controles veel werkzaamheden ten aanzien van rechtmatigheidsvereisten in het Sociaal Domein van medewerkers uit handen kunnen nemen. Dit kan indien de resterende bevindingen in dit IT domein worden opgelost en de gemeente Borne van de leverancier van Zorgned certificeringsinformatie ontvangt over de inrichting en werking van de standaard beheersmaatregelen in deze applicatie. Deze doorontwikkeling kan tevens een bijdrage leveren aan het (deels) oplossen van onzekerheden bij zorgaanbieders.
Aanvullende controles zorgbestedingen	Afgelopen jaren hebben niet alle zorgaanbieders over het betreffende boekjaar een goedkeurende controleverklaring bij hun productieverantwoording kunnen overhandigen aan de gemeente Borne. Dit deel van de productie is meegewogen in de foutenevaluatie als onzekerheid. Als gevolg van de aanpassing in het BADO is de goedkeuringstolerantie voor getrouwheid lager dan voorgaande jaren, en is er geen ruimte meer om deze onzekerheden mee te nemen. De gemeente is gestart met een verkennend onderzoek naar de nodige controlemaatregelen op deze zorgaanbieders. Daarnaast gaat de gemeente strakker sturen op het tijdig aanleveren van de productieverantwoordingen. Alles om bij de afwikkeling van de jaarrekening 2025 zo laag mogelijke onzekerheden te kunnen presenteren. De gemeente gaat een inschatting maken van hoeveel tijd dit onderzoek van de formatie gaat vragen, en of deze inzet wenselijk is.

Inleiding
Inhoudsopgave
Management - samenvatting
Belangrijke risico’s
Procesbeheersing
IT-audit
Detailbevindingen
Actualiteiten
Bijlagen

Managementsamenvatting

Onderwerp	Boodschap
Actualiteiten	Wij hebben in hoofdstuk Actualiteiten een aantal actualiteiten opgenomen waar wij aandacht voor vragen.
Aandachtspunten Auditcommissie	Het is gebruikelijk dat wij voor de accountantscontrole, specifieke aandachtspunten meekrijgen vanuit de raad. Voorafgaande aan de interim-controle 2025 hebben wij geen aandachtspunten ontvangen.
Vooruitblik richting Jaarrekening-controle 2025	We hebben met uw gemeente afspraken over de jaarrekeningcontrole 2025 gemaakt. Op voorhand identificeren we een aantal aandachtsgebieden met verhoogde aandacht in onze controle. Dit betreffen met name de controle op de betaalomgeving, op de waardering van de grondexploitaties, de controle op de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording, de herstelwerkzaamheden in de openbare ruimte, de WNT en de getrouwe en rechtmatige totstandkoming van de SiSa bijlage. We merken namelijk bij de SiSa dat er elk jaar nieuwe uitkeringen met nieuwe verantwoordingsvereisten gevraagd worden. Deze ontwikkeling verhoogt de complexiteit voor zowel de gemeente als de accountant. Goede voorbereiding en samenwerking is daarin nodig.

Inleiding
Inhoudsopgave
Management - samenvatting
Belangrijke risico's
Procesbeheersing
IT-audit
Detailbevindingen
Actualiteiten
Bijlagen

Eshuis

De belangrijke risico’s

De belangrijkste risico's

Wij vinden het van belang dat u weet waar wij bij de gemeente Borne de belangrijkste risico's zien die tot mogelijke afwijkingen dan wel onzekerheden in de jaarrekening van uw gemeente kunnen leiden. Bij onze inschatting van de risico's laten wij ons leiden door bijv.de bevindingen van de VIC, belangrijke gebeurtenissen en voorschriften van onze beroepsorganisatie. De belangrijkste risico's zijn dus niet dingen die zeker fout gaan, maar de risico's waar zich fouten kunnen voordoen die van invloed kunnen zijn op onze verklaring. U kunt dit zien als de lijst met onderwerpen waar de accountant in ieder geval op gaat letten. Voor het jaar 2025 onderkennen wij de volgende belangrijkste risico's:

Risico	Motivatie	Normaal risico	Significant risico	Fraude-risico	Plan steunen op AO/IB
Doorbreken interne beheersing door het management risico is niet direct gerelateerd aan onze eigen observaties en bevindingen binnen de gemeente Borne. Dit risico kan zich echter wel voordoen bij met name memoriaalboekingen, boekingen buiten de reguliere bedrijfsvoering om en transacties met verbonden partijen.	Het hiernaast genoemde risico ziet niet toe op een specifieke post, maar is op basis van onze controlestandaarden voorgeschreven bij iedere controle. De daaraan gekoppelde standaard-werkzaamheden dienen door ons uitgevoerd te worden. Hiernaast dienen wij aanvullende werkzaamheden op te zetten en uit te voeren op (onderdelen van) de verantwoording, in casu de jaarrekening van de gemeente.	☐	☑	☑	☐
Ongeautoriseerde betalingen als gevolg het handmatig aanpassen van de gecontroleerde betaaladvies-lijsten alvorens deze in de bankapplicatie ingelezen worden.	Als gevolg van een tekortkoming in de AO/IB kunnen betaaladvieslijsten aangepast worden alvorens deze in de bankapplicatie ingelezen worden onderkennen wij dit significante risico. Immers kan een functionaris gelden onttrekken van de organisatie, en dat betreft een frauderisico.	☐	☑	☑	☐
Het risico is onder andere gericht op het voldoen aan de WNT van de volgende onderwerpen: • overeenkomsten met topfunctionarissen • gemaakte afspraken / regelingen • bezoldiging / ontslaguitkering • of materiele bedragen de WNT toetsing niet ontlopen	Wij onderkennen een significant risico bij de WNT-verantwoording vanwege de zeer lage materialiteit, complexe regelgeving en de vele uitzonderings-bepalingen. De WNT bevat strikte normen, maar ook diverse interpretaties en overgangsregelingen die de juiste toepassing bemoeilijken. Onjuiste verantwoording kan leiden tot boetes, terugvorderingen en reputatieschade. Daarom achten wij extra aandacht noodzakelijk voor de naleving van de WNT in de jaarrekening, om het risico op materiële fouten te beperken.	☐	☑	☐	☐

Inleiding
Inhoudsopgave
Management - samenvatting
Belangrijke risico's
Procesbeheersing
IT-audit
Detailbevindingen
Actualiteiten
Bijlagen

De belangrijkste risico's

Risico	Motivatie	Normaal risico	Significant risico	Fraude-risico	Plan steunen op AO/IB
De rechtmatigheidsverantwoording geeft geen getrouw beeld.	Voor de controle verwachten wij verdere verduidelijking via aanvullende handleidingen van of de commissie BBV en/of de NBA. De controle blijft desalniettemin relatief nieuw en complex. Ondanks deze factoren hebben wij vastgesteld dat de gemeente in staat is om zowel methodologisch als controletechnisch controlewerkzaamheden uit te voeren en op de juiste wijze de verantwoording in te vullen. Wij onderkennen derhalve een normaal risico bij de rechtmatigheids-verantwoording.	☑	☐	☐	☑
Onzekere zorgbestedingen	Controle op de prestatielevering bij zorgbestedingen heeft onvoldoende plaatsgevonden waardoor onzekerheden meewegen in het oordeel van de accountant.	☑	☐	☐	☐
Onjuiste waardering grondexploitatie a.g.v. onzekerheden in ontwikkelingen van kosten en opbrengsten	De waardering van uw grondexploitaties is vanwege de complexiteit en subjectiviteit van de gehanteerde uitgangspunten een belangrijk risico in onze controle. Daarnaast heeft u in 2025 één nieuwe grondexploitatie geopend met op voorhand een negatief resultaat en één nieuwe grondexploitatie met een lange looptijd in relatie tot de uit te voeren werkzaamheden, verwervingen en verkopen.	☑	☐	☐	☐

De aard van deze risico's brengt met zich mee dat wij met name bij de controle van de jaarrekening hier aandacht aan besteden. In ons accountantsverslag dat wij naar aanleiding van de controle van de jaarrekening uitbrengen zullen wij rapporteren hoe deze risico's naar een acceptabel niveau zijn verlaagd.

Inleiding
Inhoudsopgave
Management - samenvatting
Belangrijke risico's
Procesbeheersing
IT-audit
Detailbevindingen
Actualiteiten
Bijlagen

Eshuis

Totaaloverzicht procesbeheersing

Totaaloverzicht procesbeheersing

Inleiding
Inhoudsopgave
Management - samenvatting
Belangrijke risico's
Procesbeheersing
IT-audit
Detailbevindingen
Actualiteiten
Bijlagen

Wij hebben in september en oktober 2025 de interim-controle verricht bij de gemeente Borne. Tijdens deze interim-controle richten wij ons vooral op de opzet en bestaan van de administratieve organisatie. Wij verrichten werkzaamheden ten aanzien van de procedures binnen de organisatie voor zover deze van belang zijn om een oordeel te vormen over de getrouwheid van de jaarrekening van de gemeente Borne. Wij hebben op de volgende pagina een samenvatting opgenomen van de getoetste processen. Voor onderliggende details en bevindingen verwijzen wij naar het hoofdstuk detailbevindingen.

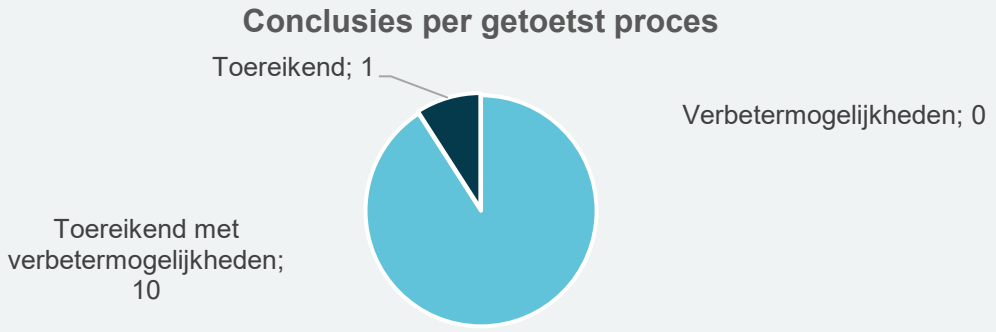
Onze algemene indruk van de administratieve organisatie en interne beheersing van de gemeente is positief mede gelet op het feit dat er bij meerdere bevindingen uit het verleden voortgang is geboekt. Naast de processen in opzet en bestaan te hebben getoetst hebben wij inzicht gekregen in de werkzaamheden van uw verbijzonderde interne controle als onderdeel van de rechtmatigheidsverantwoording.

Met de aanpassing van het BADO is er helaas ook voor rechtmatigheid sprake van een lagere goedkeuringstolerantie. Dit betekent dat formele stukken aangepast gaan worden, het audit plan herzien wordt en er aanvullende controlewerkzaamheden uitgevoerd gaan worden. De afronding vindt in het voorjaar van 2026 plaats.

De gemeente verwacht in die periode geconfronteerd te worden met minder beschikbare ervaringsjaren op control wat gaat knijpen met de toegenomen werkvoorraad en de krappe tijdsplanning. In het bijzonder noemen wij de controle op de Europese aanbestedingen en de controle op de uitgangspunten in de grondexploitaties.

Wij adviseren daarom om onze evaluatie van de AO/IB in samenhang te lezen met onze evaluatie van de IT-omgeving van gemeente Borne. Het is het mogelijk om zekerheid te verkrijgen uit de 1e lijn in combinatie met IT-systemen en daarmee onze controle, de controle van de VIC-functie voor de rechtmatigheidsverantwoording als ook de bedrijfsvoering te ondersteunen. Daarmee kan de capaciteit die u tot uw beschikking heeft, worden ingezet op die aandachtsgebieden die menselijke oordeelsvorming vragen.

Er zijn geen processen met uitsluitend verbetermogelijkheden. Dat is een verbetering ten opzichte van voorgaande boekjaar. De overige processen voldoen aan de daaraan vanuit de accountantscontrole te stellen eisen. Dat betekent echter niet dat u zelf niet een hoger ambitieniveau mag nastreven.

Inleiding
Inhoudsopgave
Management - samenvatting
Belangrijke risico's
Procesbeheersing
IT-audit
Detailbevindingen
Actualiteiten
Bijlagen

Totaaloverzicht procesbeheersing

Onderstaand vatten wij ons oordeel over de opzet en het bestaan per proces samen. Ten aanzien van opzet en bestaan geven wij het proces een classificatie mee:

- **Verbetermogelijkheden**: Binnen het proces is sprake van significant risico en/of er is sprake van verschillende tekortkomingen/observaties binnen de AO/IB en vragen hier op korte termijn uw aandacht voor;
- **Toereikend met verbetermogelijkheden**: Binnen het proces is sprake van verhoogd risico en/of er is sprake van verschillende observaties binnen de AO/IB en vragen hier op middellange termijn uw aandacht voor;
- **Toereikend**: Binnen het proces is sprake van risico en er is geen sprake van observaties binnen de AO/IB. Hiermee concluderen wij dat dit proces in opzet en bestaan voldoende is om het proces van het opstellen van de jaarrekening te ondersteunen.

Proces	Conclusie opzet en bestaan 2025	Conclusie opzet en bestaan 2024
Inkopen en aanbesteding	Toereikend met verbetermogelijkheden	Toereikend met verbetermogelijkheden
Factuurverwerking en betalingen	Toereikend met verbetermogelijkheden	Toereikend met verbetermogelijkheden
Uitkeringen Participatiewet en BBZ	Toereikend met verbetermogelijkheden	Toereikend met verbetermogelijkheden
Zorgbestedingen WMO en Jeugd	Toereikend met verbetermogelijkheden	Toereikend
Subsidiebaten, belastingopbrengsten en algemene uitkering	Toereikend met verbetermogelijkheden	Toereikend met verbetermogelijkheden
Personeel en salarisadministratie	Toereikend	Toereikend
Subsidieverstrekkingen	Toereikend met verbetermogelijkheden	Toereikend met verbetermogelijkheden
Geautomatiseerde omgeving	Toereikend met verbetermogelijkheden	Verbetermogelijkheden
Grondexploitatie	Toereikend met verbetermogelijkheden	Toereikend met verbetermogelijkheden
Administratie en verslaglegging	Toereikend met verbetermogelijkheden	Toereikend met verbetermogelijkheden
Fraude- en corruptiebeheersing	Toereikend met verbetermogelijkheden	Toereikend met verbetermogelijkheden

Het proces Zorgbestedingen WMO en Jeugd is in 2025 van conclusie gewijzigd doordat het college nog dient te bepalen of de inzet op aanvullend onderzoek het waard is. De conclusie op de geautomatiseerde omgeving volgt uit de opgevolgde bevindingen uit eerdere jaren in 2025. Beide conclusie blijken uit de detailbevindingen in dit verslag.

Totaaloverzicht procesbeheersing

Bijgaande legenda is ten behoeve van de bevindingen op de volgende pagina's:

	Nieuwe bevinding
	Eerder gerapporteerde bevinding, niet opgelost
	De bevinding uit eerdere jaren ziet toe op een laag risico. Derhalve heeft de organisatie ervoor gekozen om de beheersing op dit proces op een ander moment in de controlecyclus alsmede elders in de organisatie onder te brengen. Wij onderschrijven deze keuze van de organisatie.
	Bevinding opgelost / beheersing voldoende

	Significante bevinding met een **hoog risico** en potentieel een grote impact op de jaarrekening, compliance en/of operationele prestaties. Een bevinding waar het management direct actie op moet ondernemen.
	Bevinding met een **gemiddeld risico** en potentieel een gemiddelde impact op de jaarrekening, compliance en/of operationele prestaties. Een bevinding waarvoor stappen dienen te worden genomen door het management gebaseerd op een actieplan, inclusief einddata.
	Bevinding met een laag risico en potentieel een **lage impact** op de jaarrekening, compliance en/of operationele prestaties. Een bevinding waarvoor actie voor kan worden ondernomen door het management, maar waarvan het risico ook kan worden geaccepteerd.

Inleiding
Inhoudsopgave
Management - samenvatting
Belangrijke risico's
Procesbeheersing
IT-audit
Detailbevindingen
Actualiteiten
Bijlagen

Inleiding
Inhoudsopgave
Management - samenvatting
Belangrijke risico's
Procesbeheersing
IT-audit
Detailbevindingen
Actualiteiten
Bijlagen

Totaaloverzicht procesbeheersing

Hieronder vindt u een overzicht van de geconstateerde bevindingen. Voor details verwijzen wij naar hoofdstuk detailbevindingen financiële interim.

Nr.	Bevinding	Status 2025	Status 2024
1	**Subsidieverstrekkingen** – Datering algemene subsidieverordening	✓	↻
2	**Inkopen en aanbesteding** – Tijdig vastleggen contracten inclusief contractwaarden in Facilitator	↻	↻
3	**Grondexploitatie** – Ontbrekende tussentijdse analyse op de inschattingen gemaakt in de grondexploitaties	↻	↻
4	**Grondexploitatie** – Ontbrekende tussentijdse registratie gewerkte uren ten behoeve van projecten inclusief de grondexploitaties	↻	↻
5	**Uitkeringen Participatiewet en BBZ** – Geen (opvolging geven aan) rapportages uitbesteedde taken	↻	↻
6	**Fraude- en corruptiebeheersing** – Het anti-fraude en –corruptieprogramma en de omgang met integriteitsmeldingen kan verder worden versterkt.	↻	↻
7	**Administratie en verslaglegging** – Afhankelijkheid primair proces bij van het tijdig actualiseren van tussentijdse informatievoorziening	✓	↻

Totaaloverzicht procesbeheersing

Hieronder vindt u een overzicht van de geconstateerde bevindingen. Voor details verwijzen wij naar hoofdstuk detailbevindingen financiële interim.

Nr.	Bevinding	Status 2025	Status 2024
8	**Factuurverwerking en betalingen** – Betaaladvieslijsten kunnen nog gemanipuleerd worden alvorens deze ingelezen worden in de betaalapplicatie	↻	!
9	**Grondexploitatie** – Ontbrekende staatssteuntoets inzake grondtransacties met woningbouwvereniging	✓	!
10	**Administratie en verslaglegging** – Aanscherpen proces afvoeren en afwaarderen vaste activa	✓	!
11	**Personeel –** Serviceorganisatie heeft premie werkhervattingskas foutief ingelezen en toegepast bij verloning	✓	!
12	**Zorgbestedingen WMO en Jeugd** – Aanvullende controles op zorgaanbieders zijn nodig om onzekerheden terug te brengen	!	-

Inleiding
Inhoudsopgave
Management - samenvatting
Belangrijke risico's
Procesbeheersing
IT-audit
Detailbevindingen
Actualiteiten
Bijlagen

Eshuis

IT-audit

Per saldo persoonlijker

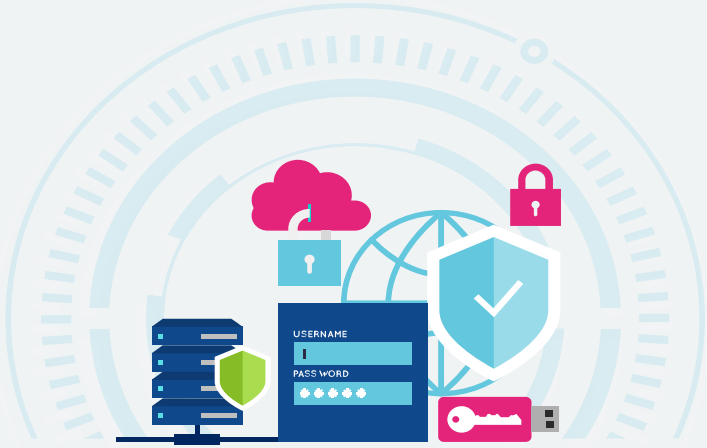
Inleiding
Inhoudsopgave
Management - samenvatting
Belangrijke risico's
Procesbeheersing
IT-audit
Detailbevindingen
Actualiteiten
Bijlagen

IT-audit

In dit digitale tijdperk, waarbij organisaties geautomatiseerde informatietechnologie (IT)-systemen gebruiken om hun informatie te verwerken voor een betere ondersteuning van hun missies, spelen IT-risico's en controles een cruciale rol bij het beschermen van de informatiemiddelen van een organisatie en daarmee van haar missie. Het belangrijkste doel van een organisatie in het kader van (IT) risico's & controles, zou moeten zijn: het beschermen van de organisatie en haar vermogen om de geformuleerde missie uit te voeren, en niet enkel de IT-middelen. Wij zijn van mening dat een effectieve IT-risico- en beheeromgeving, een belangrijk onderdeel is van een succesvolle IT-strategie welke onderdeel uitmaakt van de bedrijfsstrategie.

Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel over de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken over de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. Onze bevindingen hebben betrekking op de onderdelen die wij onderzocht hebben in het kader van de jaarrekening, wat wil zeggen dat wij geen volledigheid pretenderen.

In het kader van de jaarrekeningcontrole over het boekjaar 2025 heeft Eshuis IT-audit werkzaamheden uitgevoerd met betrekking tot de opzet en het bestaan van de algemene ICT beheersmaatregelen binnen de automatiseringsomgeving van de gemeente Borne. Wij hebben daarbij uitsluitend die maatregelen getest die het meest relevant zijn in het kader van de jaarrekeningcontrole. Tijdens de werkzaamheden zijn de algemene IT beheersmaatregelen in opzet en bestaan beoordeeld van de meest kritische applicaties rond het uitkering- en zorgdeclaratie-administratie, de salarisadministratie, de inkoopfactuurverwerking en het grootboek.

Bij de IT audit over 2025 zien wij gestage verbeteringen ten opzichte van 2024. Met name door het aanscherpen van de hoge rechten, de totstandkoming van autorisatie- en conflictenmatrices voor iFinanciën en het uitdienstproces. Daarnaast hebben wij enkele bevindingen geconstateerd waar verbetering nog nodig is, zeker ook in relatie tot nieuwe regelgeving de op 23 september 2025 vastgestelde BIO2. Cruciaal is het verder professionaliseren van de periodieke beoordelingen die ook vanuit de BIO2 worden verwacht op toegang, maar ook functiescheiding en wijzigingsbeheer in en rondom de twee applicaties. Hierbij hebben wij geconstateerd dat voor iFinanciën en ZorgNed nog verdere verdieping nodig is in de periodieke beoordelingen en het wijzigingsbeheerproces nog verdere aandacht verdient.

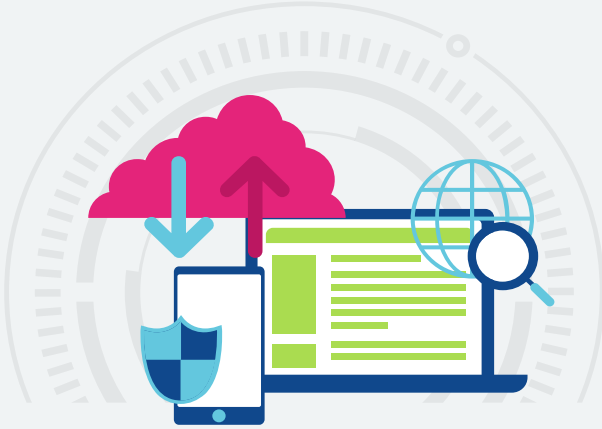
IT-audit

Inleiding
Inhoudsopgave
Management - samenvatting
Belangrijke risico's
Procesbeheersing
IT-audit
Detailbevindingen
Actualiteiten
Bijlagen

Benadering en scope

Ten behoeve van de jaarrekeningcontrole hebben wij voor elk van deze bevindingen onze eigen classificatie bepaald op basis van prioriteit van opvolging, waarbij drie niveaus zijn onderscheiden: hoog, midden en laag. Het management blijft verantwoordelijk voor haar eigen oordeelsvorming over de inschatting van de risico's als gevolg van de geconstateerde bevindingen, de daarvan af te leiden prioriteitstelling en de opvolging van de aanbevelingen.

Tijdens de werkzaamheden voor de 2025 jaarrekeningcontrole zijn voor de gemeente Borne de algemene IT beheersmaatregelen in opzet en bestaan beoordeeld voor de volgende applicaties:

Betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking

Overeenkomstig artikel 2:393, lid 4 van het Burgerlijk Wetboek zijn wij verplicht om onze bevindingen te rapporteren met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van uw geautomatiseerde gegevensverwerking. Onze controle heeft geen aangelegenheden geïdentificeerd die op dit gebied aan u gerapporteerd moeten worden, anders dan de waarnemingen zoals hiervoor besproken.

Applicatie	Besturingssysteem	Database	Datacenter locatie
PinkRoccade iFinanciën	SAAS oplossing, derhalve onderdeel van het ISAE type 2 rapport.	SAAS oplossing, echter **geen** ISAE type 2 rapport beschikbaar.	SAAS oplossing, echter **geen** ISAE type 2 rapport beschikbaar.
ZorgNed	SAAS oplossing, echter **geen** ISAE type 2 rapport beschikbaar.	SAAS oplossing, echter **geen** ISAE type 2 rapport beschikbaar.	SAAS oplossing, echter **geen** ISAE type 2 rapport beschikbaar.
Visma-Raet applicaties	SAAS oplossing, derhalve onderdeel van het ISAE type 2 rapport.	SAAS oplossing, onderdeel van het ISAE 3402 type II rapport.	SAAS oplossing, onderdeel van het ISAE 3402 type II rapport.

IT-audit

Overzicht beheersing IT omgeving PinkRoccade iFinanciën en ZorgNed

Hieronder vindt u een overzicht van de geteste GITCs rondom de benoemde applicaties en de conclusie hiervan. Voor een uitgebreide toelichting om de gevonden bevindingen verwijzen wij naar de volgende slides.

Proces	2025	Korte toelichting conclusie
1. Aanvragen en goedkeuren van autorisaties voor nieuwe en bestaande gebruikersaccounts		Het proces is door ons als ineffectief bevonden, aangezien er voor iFinanciën gebruik wordt gemaakt van kopie van rechten van een voorbeeld gebruiker waardoor er sprake is van persoonsgebonden rechten. Ook bevelen wij aan om na te denken over het waarborgen van functiescheiding tijdens het aanmelden van gebruikers door gebruik te maken van functiescheidingsconflicten-matrices.
2. Tijdig intrekken van autorisaties van medewerkers die uitdienst zijn getreden of van functie zijn gewisseld		Het proces is door ons als effectief bevonden, op basis twee willekeurige uitdiensttreders. Wij bevelen wel aan om het uitdienstproces verder te automatiseren middels een IAM-tool waardoor YouForce wordt gekoppeld met het Windows Active Directory of mogelijk EntraID, wanneer de voorgenomen uitbesteding van automatisering naar de gemeente Hengelo is gerealiseerd
3. Monitoren van actieve gebruikersaccounts en toegewezen rechten		We constateren dat er zichtbare periodieke beoordelingen worden gedaan op toegang van de actieve gebruikers van PR iFinanciën en ZorgNed, maar nog niet middels extracties van privileges uit iFinanciën dan wel voor ZorgNed aan de hand van een autorisatie- en functiescheidingsconflictenmatrix. Hierdoor worden onderliggende rechten van autorisatiegroepen niet beoordeeld, waardoor onderliggende conflicten toch kunnen blijven bestaan.
4. Wachtwoordinstellingen		Binnen Windows Active Directory en PR iFinanciën zijn de wachtwoordinstellingen correct ingesteld, echter niet meer in lijn met de nieuwste BIO2 normen.
5. Hoge rechten accounts PR iFinanciën en ZorgNed		Op basis van onze analyse blijken enkele accounts te beschikken over beheerrechten tot deze applicatie/systeem. Dit recht is voorbehouden tot geautoriseerde IT verantwoordelijken dan wel afgeschermde service accounts, op basis waarvan deze effectief is.
6. Aanvragen, ontwikkelen, testen, goedkeuren en implementeren van wijzigingen PR iFinanciën en ZorgNed		Het proces is door ons als ineffectief beoordeeld, aangezien de gemeente Borne zelf geen zichtbare test- en beoordelingsvastleggingen maakt van updates die zijn uitgebracht op de SaaS oplossingen PR iFinanciën en ZorgNed. Voor ZorgNed is hiervoor wel een nieuwe werkwijze opgezet, echter heeft er een update plaatsgevonden die formeel niet is getest. Daarnaast beschikken beide applicaties niet over een ISAE 3402/ISAE 3000 of SOC 2 rapport.
7. Backup & recovery		Het proces is effectief bevonden, gezien de adequate frequentie en scope van de gemaakte back-ups. Wel onderkennen wij dat de SaaS applicatie ZorgNed niet over een ISAE 3402/ISAE 3000 of SOC 2 rapport beschikt waardoor geen zicht bestaat op het back-up en recovery proces van deze leverancier.

Inleiding
Inhoudsopgave
Management - samenvatting
Belangrijke risico's
Procesbeheersing
IT-audit
Detailbevindingen
Actualiteiten
Bijlagen

IT-audit

Inleiding
Inhoudsopgave
Management - samenvatting
Belangrijke risico's
Procesbeheersing
IT-audit
Detailbevindingen
Actualiteiten
Bijlagen

Legenda:

●	Significante bevinding met een hoog risico en potentieel een grote impact op de jaarrekening, compliance en/of operationele prestaties. Een bevinding waar het management direct actie op moet ondernemen.
●	Bevinding met een gemiddeld risico en potentieel een gemiddelde impact op de jaarrekening, compliance en/of operationele prestaties. Een bevinding waarvoor stappen dienen te worden genomen door het management gebaseerd op een actieplan, inclusief einddata.
●	Bevinding met een laag risico en potentieel een lage impact op de jaarrekening, compliance en/of operationele prestaties. Een bevinding waarvoor actie voor kan worden ondernomen door het management, maar waarvan het risico ook kan worden geaccepteerd.

!	Nieuwe bevinding
↻	Eerder gerapporteerde bevinding, niet opgelost
✓	Bevinding opgelost / beheersing voldoende

IT-audit

Hieronder vindt u een visualisatie van de geconstateerde bevindingen. Voor details verwijzen wij naar hoofdstuk detailbevindingen IT-audit.

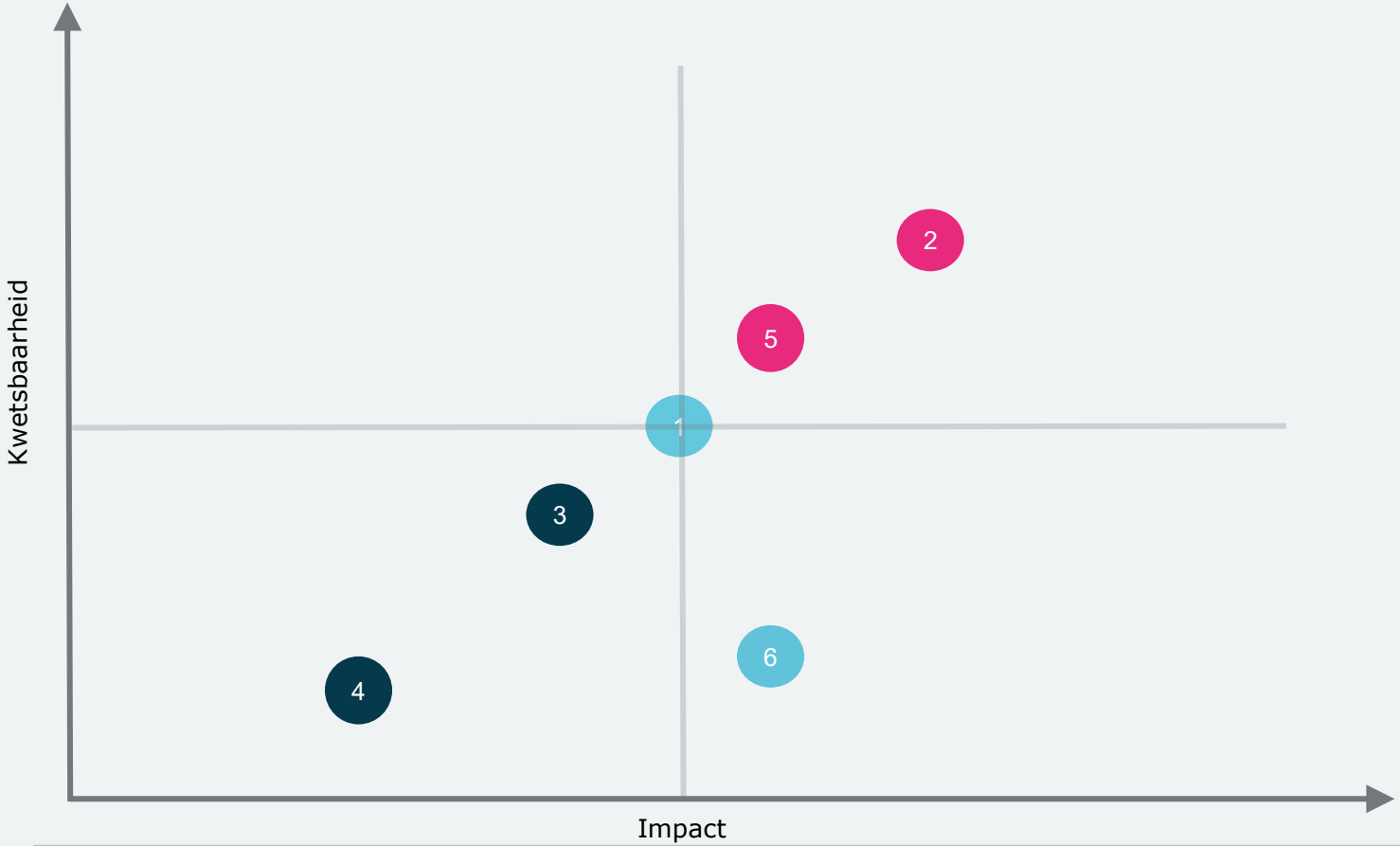
Nr.	Bevinding	Status 2025	Status 2024
-	**Toegangsbeheer** - Omgang van hoge rechten tot iFinanciën kan worden verbeterd.	✓	↻✓
1	**Toegangsbeheer** - Wij constateren voor iFinanciën dat er grote stappen zijn gezet gedurende 2025 in de vorm van de totstandkoming van gecombineerde autorisatie- en functiescheidingsconflictenmatrix. Deze is voor ZorgNed echter nog niet aanwezig. Daarnaast geldt voor iFinanciën dat in de review die is uitgevoerd er niet wordt gekeken naar daadwerkelijke rechten in de applicatie.	↻	↻
2	**Wijzigingsbeheer** - Er is geen wijzigingsbeleid dan wel zichtbaar testprotocol rondom het testen en goedkeuren van patches tot iFinanciën, voordat installaties plaatsvinden op de productieomgeving. Voor ZorgNed stellen wij vast dat er verbeteringen hebben plaatsgevonden, maar dat ZorgNed nog steeds updates installeren die niet zijn getest door en namens de gemeente Borne. Men steunt met name op haar (SAAS) leveranciers, welke echter niet beschikken over certificering die een dergelijk vertrouwen rechtvaardigen.	↻	↻
3	**Leveranciersmanagement** - Het toezicht op het beheer van de dienstverlening door een derde partij bij de gemeente Borne dient te worden verbeterd. Met name rond de uitbestede dienstverlening vanuit PinkRoccade en ZorgNed.	↻	↻
4	**Wijzigingsbeheer** - Per augustus 2025 hebben 28 servers nog een besturingssysteem welke niet meer wordt ondersteund en daarmee zijn deze servers kwetsbaar, indien niet gebruik wordt gemaakt van de extended support.	↻	↻
5	**Toegangsbeheer** – Het indienstproces voor het verschaffen van rechten tot iFinanciën verdient verbetering.	↻	↻
-	**Toegangsbeheer** – Het tijdig afmelden van uitdienst getreden personeel is niet te allen tijde gewaarborgd.	✓	!
6	**Toegangsbeheer** - Toegangsbeheer - Het wachtwoordbeleid binnen zowel iFinanciën als Windows AD dient in lijn te worden gebracht met BIO2 beheersingsmaatregel 5.17.01.	!	-

Inleiding
Inhoudsopgave
Management - samenvatting
Belangrijke risico's
Procesbeheersing
IT-audit
Detailbevindingen
Actualiteiten
Bijlagen

IT-audit

Inleiding
Inhoudsopgave
Management - samenvatting
Belangrijke risico's
Procesbeheersing
IT-audit
Detailbevindingen
Actualiteiten
Bijlagen

Hieronder vindt u een visualisatie van de geconstateerde bevindingen. Voor details verwijzen wij naar hoofdstuk detailbevindingen IT-audit.

	Significante bevinding met een **hoog risico** en potentieel een grote impact op de jaarrekening, compliance en/of operationele prestaties. Een bevinding waar het management direct actie op moet ondernemen.
	Bevinding met een **gemiddeld risico** en potentieel een gemiddelde impact op de jaarrekening, compliance en/of operationele prestaties. Een bevinding waarvoor stappen dienen te worden genomen door het management gebaseerd op een actieplan, inclusief einddata.
	Bevinding met een laag risico en potentieel een **lage impact** op de jaarrekening, compliance en/of operationele prestaties. Een bevinding waarvoor actie voor kan worden ondernomen door het management, maar waarvan het risico ook kan worden geaccepteerd.

Eshuis

Actualiteiten & Vooruitblik

Per saldo persoonlijker

Inleiding
Inhoudsopgave
Management - samenvatting
Belangrijke risico's
Procesbehandeling
IT-audit
Detailbevindingen
Actualiteiten
Bijlagen

Actualiteiten & vooruitblik

Verslaggevingskader

In het BBV zijn ten opzichte van voorgaand jaar geen belangrijke wijzigingen aangebracht, ook heeft de commissie BBV op het moment van het schrijven van deze boardletter geen essentiële nieuwe standpunten of notities gepubliceerd.

Kadernota Rechtmatigheid 2025

September 2025 heeft de commissie BBV de nieuwe Kadernota Rechtmatigheid 2025 uitgebracht. De belangrijkste wijzigingen zijn:

- De verantwoordingsgrens valt vanaf 2025 binnen de bandbreedte van 0% tot 2% van de totale lasten van de gemeente. Dit was tot en met 2024 binnen de bandbreedte van 0% tot 3%.
- Het percentage voor de verantwoordingsgrens geldt vanaf 2025 voor de rechtmatigheidsfouten en onduidelijkheden samen. Tot en met 2024 gold het percentage van de verantwoordingsgrens afzonderlijk voor rechtmatigheidsfouten en voor onduidelijkheden.
- Vanaf 2025 geldt dat de omvangbasis voor het percentage van de verantwoordingsgrens de lasten van de gemeente exclusief toevoegingen aan de reserves is. Tot en met 2024 was dit inclusief toevoegingen aan de reserves.

De aanscherping van de controlegrenzen zoals die met ingang van 2025 is ingevoerd door een wijziging in het besluit accountantscontrole decentrale overheden zorgt, zeker in combinatie met de kadernota rechtmatigheid 2025, voor een vernieuwde focus op de wijze waarop in de controle en in de rechtmatigheidsverantwoording omgegaan wordt en kan worden met het begrip 'onzekerheden' en 'onduidelijkheden'. We zien dat regelmatig het identificeren van een onzekerheid, bijvoorbeeld in de keten in het sociaal domein, het eindpunt van de controle is geworden.

De aanscherping van het BADO zorgt ervoor dat de controlemarges smaller worden. Onzekerheden zullen daardoor in de praktijk sneller leiden tot een aangepast oordeel. Vanuit ons perspectief, zeker bij een aangepast oordeel, is het identificeren van een onzekerheid het startpunt van een vervolgproces. Niet zelden wordt het ontbreken van informatie meteen vertaald in een onzekerheid.

In dergelijke situaties dient u echter aantoonbaar en tijdig inspanningen te verrichten om de informatie alsnog te verkrijgen. Dat kan door bijvoorbeeld zelfstandig (eigen) onderzoek te doen door aanvullende informatie uit te vragen bij verbonden partijen of leveranciers, door (dossier)onderzoek te doen bij zorgaanbieders in het sociaal domein of door schattingen beter te onderbouwen. Daardoor kunnen onzekerheden worden verkleind of opgelost.

Indien gemeenten dit eigen onderzoek niet doen of niet kunnen doen, zullen wij dit onderzoek zelfstandig alsnog moeten gaan verrichten. De aard van het onderzoek hangt af van de exacte situatie, onze risico-inschatting en de wel aanwezige informatie. Het is evident dat deze laatste optie niet onze voorkeur heeft maar ook onherroepelijk leidt tot druk op de bestuurlijke planning van de jaarrekening 2025. Tijdgebrek of bestuurlijke afspraken zijn immers geen vrijbrief om dit onderzoek niet uit te voeren. Om die reden adviseren wij u dan ook om na te gaan of de ervaringen uit het verleden aanleiding kunnen zijn om afspraken over de aanlevering van informatie te herzien of voorbereidingen te treffen om zelfstandig onderzoek uit te voeren.

Wij wijzen erop dat met name afspraken en uitkomsten binnen de jeugdzorgketen vaak tot problemen leidt, maar ook adequate onderbouwingen van schattingsposten en zichtbare toets op schattingen uit het verleden, voor verbetering vatbaar zijn.

Actualiteiten & vooruitblik

Inleiding
Inhoudsopgave
Management - samenvatting
Belangrijke risico's
Procesbeheersing
IT-audit
Detailbevindingen
Actualiteiten
Bijlagen

Voor de onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording geldt dat met name in juridisch complexe situaties hier sprake van kan zijn. Dat betekent ook dat een dergelijke identificatie tevens een opdracht inhoudt voor het college om deze onduidelijkheid op te lossen. Het is een hoge uitzondering dat deze situatie in continuïteit voortduurt. Dezelfde kwestie meer dan eens aanduiden als onduidelijk, kan erop wijzen dat onvoldoende inspanningen zijn verricht om de onduidelijkheid op te lossen.

Ook het bijvoorbeeld uitfaseren in de tijd van de onduidelijkheid, wat in aanbestedingsvraagstukken kan voorkomen, is in beginsel niet mogelijk. Ook hiervoor geldt dat wij in voorkomende gevallen u zullen vragen de onduidelijkheid alsnog op te heffen.

WNT

De algemene bezoldiging voor een topfunctionaris mag voor 2026 niet meer bedragen dan € 262.000 per jaar. Daarnaast dienen instellingen de salarissen openbaar te maken van overige medewerkers (inclusief – wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan – ingehuurd personeel) die een bezoldiging ontvangen boven deze norm. Ten slotte stelt de WNT een aantal overige eisen, zoals een maximale ontslagvergoeding voor topfunctionarissen van € 75.000.

Voorziening APPA

Uit onderzoek blijkt dat regelmatig verouderde tabellen worden gebruikt bij berekeningen voor APPA, ook door bekende partijen als Loyalis en RAET, attentiepunt dus. Effect op voorzieningen is gemiddeld 13-20% van de voorziening. Gemeenten konden Montae & partners vragen om mee te doen met dit onderzoek. De verschillen zijn in diverse gevallen zelfs materieel.

De Gemeente Borne heeft kennis genomen van de uitkomsten van dit onderzoek. Wij zullen deze voor de start van de jaarrekeningcontrole 2025 beoordelen.

De Commissie BBV komt in november met een standpunt over de wijze waarop de WTP-effecten in de jaarrekening moet worden verwerkt, en wanneer. Een van de vragen is of gemeenten al mogen/moeten gaan zitten op de dekkingsgraad van het ABP (120%) in plaats van de huidige grondslag 100%. Vermoedelijk moet een eventueel tekort in 2025 in eens verwerkt worden. Ook hierbij adviseren wij de gemeente om voorgaande mee te nemen bij de bepaling van de balanspost.

Prestatielevering Sociaal Domein i.r.t. SDO notitie

NBA/AFM vinden dat het ontbreken van controle informatie alleen onvoldoende is om meteen naar een onzekerheid toe te schieten. De accountant zal, bij gebrek aan informatie die door de klant is voorbereid, ook zelfstandig werkzaamheden moeten doen om bijvoorbeeld prestatielevering vast te stellen en daarna eventueel te concluderen dat er een onzekerheid resteert. Dat betekent bijvoorbeeld dat wij bij een ontbrekende productieverantwoording (simpel voorbeeld) eerst de klant moeten bevragen, die zelf op onderzoek uit sturen maar zo nodig ook zelf naar de zorgaanbieder toe moeten voordat we hier een onzekerheid voor in aanmerking kunnen nemen. Dat dit doorlooptijd issues kan betekenen is evident.

Inleiding
Inhoudsopgave
Management - samenvatting
Belangrijke risico's
Procesbeheersing
IT-audit
Detailbevindingen
Actualiteiten
Bijlagen

Actualiteiten & vooruitblik

Update inzake Cyberbeveiligingswet

De implementatie van de Cyberbeveiligingswet, voortvloeiend uit de NIS2-richtlijn, heeft directe gevolgen voor gemeenten en daarmee ook voor gemeenschappelijke regelingen en komt steeds dichterbij. Deze wet stelt strengere eisen aan de digitale weerbaarheid en verplicht organisaties die essentiële en belangrijke diensten leveren om adequate maatregelen te treffen voor cyberveiligheid en incidentrapportage. De wetsvoorstellen van de Cbw en Wwke zijn reeds ingediend bij de Tweede Kamer. Het streven is dat beide wetsvoorstellen én beide amvb's in het tweede kwartaal van 2026 in werking treden, afhankelijk van de voortgang van behandeling in beide Kamers.

Door de vaststelling van de BIO2 als norm door de Overheidsbreed Beleidsoverleg Digitale Overheid (OBDO) is deze feitelijk vanaf 23 september 2025 effectief geworden en daarmee is de oude BIO 1.04zv komen te vervallen. Gemeenten blijven in deze periode de BIO 1.04zv als verplichtende zelfregulering gebruiken, maar passen de BIO2 daarnaast al toe als richtinggevend kader. Het is verstandig om de adoptie van BIO2 zo spoedig mogelijk te realiseren, aangezien sancties onder deze nieuwe norm gaan gelden als de Cbw is aangenomen. Met de ingang van de Cbw is de BIO2 namelijk voor overheidsorganisaties wettelijk verplicht.

Handreikingen van de IBD

De Informatiebeveiligingsdienst (IBD) van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft diverse handreikingen opgesteld om gemeenten te ondersteunen bij het bepalen van hun zorgplicht onder de Cyberbeveiligingswet. Deze zorgplicht strekt zich uit tot samenwerkingsverbanden, zoals gemeenschappelijke regelingen, die namens gemeenten digitale processen uitvoeren en beheren. De handreikingen bieden concrete richtlijnen voor risicomanagement, het opstellen van beveiligingsmaatregelen en het afhandelen van beveiligingsincidenten.

Daarnaast heeft de IBD een uitgebreide risico-analyse uitgevoerd van de kritische processen binnen gemeenten. Deze analyse heeft in kaart gebracht welke processen essentieel zijn voor de continuïteit van gemeentelijke dienstverlening en daarmee onder de zorgplicht vallen. Hieruit blijkt dat met name processen die betrekking hebben op het sociaal domein, het belastingproces, burgerzaken, verkeersregelsystemen en de algemene bedrijfsvoering een verhoogd risico op cyberdreigingen kennen.

Concreet betekent dit dat onder andere de grote applicaties in het sociaal domein, zoals Suite4SD en Zorgned, maar ook belastingapplicaties zoals Gouw en Key2Belastingen, en bedrijfsvoeringsapplicaties zoals die voor financiële en personele administratie, zoals PinkRoccade iFinanciën en YouForce actief moeten worden meegenomen in de risico-inventarisatie en de 93 beveiligingsmaatregelen uit de BIO2 die als normenkader dient voor de zorgplicht. Dit vraagt om structureel toezicht, regelmatige audits en een helder actieplan om kwetsbaarheden te verkleinen en incidenten adequaat op te vangen.

Toezicht en Sancties

De gemeenteraad heeft een toezichthoudende rol bij de naleving van de Cyberbeveiligingswet, terwijl de Rijksinspectie Digitale Infrastructuur (RDI) toezicht houdt op de naleving door de gehele overheid. Dit betekent dat gemeenten en gemeenschappelijke regelingen moeten zorgen voor een transparant en aantoonbaar beveiligingsbeleid.

Bij inbreuken op de zorgplicht en meldplicht kunnen er aanzienlijke sancties volgen. Bestuurlijke boetes kunnen oplopen tot € 10 miljoen voor de gemeentelijke organisatie. Daarnaast kunnen bestuurders persoonlijk worden beboet tot een bedrag van € 25.000 indien zij niet voldoen aan de verplichte training op het gebied van informatiebeveiliging en risicomanagement.

Actualiteiten & vooruitblik

Inleiding
Inhoudsopgave
Management - samenvatting
Belangrijke risico's
Procesbeheersing
IT-audit
Detailbevindingen
Actualiteiten
Bijlagen

Acties voor gemeenten en gemeenschappelijke regelingen

Voor gemeenten en gemeenschappelijke regelingen betekent dit dat:

- De bestaande informatiebeveiligingsmaatregelen kritisch moeten worden beoordeeld en waar nodig aangescherpt.
- Er structureel aandacht moet zijn voor risicomanagement en incidentrespons.
- Samenwerking met de IBD en gemeenten essentieel is om aan de zorgplicht te voldoen.
- Rapportageverplichtingen en escalatieprocedures helder moeten zijn, zodat incidenten tijdig worden gemeld en afgehandeld.
- Te werken volgens de Baseline Informatiebeveiliging Overheid 2 (BIO2), die als leidraad dient voor informatiebeveiliging binnen overheidsorganisaties.
- Gebruik te maken van een Informatie Security Management Systeem (ISMS) om risico's gestructureerd te beheersen en incidenten adequaat af te handelen.
- Bewustwording en training voor bestuurders en medewerkers te stimuleren, zodat zij voldoen aan de eisen van de wet en hun verantwoordelijkheid begrijpen.

Door deze maatregelen tijdig te implementeren, kunnen gemeenten en gemeenschappelijke regelingen hun rol als betrouwbare uitvoeringsorganisatie blijven waarborgen en voldoen aan de eisen van de Cyberbeveiligingswet.

Eshuis

Bijlagen

Bijlage 1: Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Borne

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn binnen de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (de NBA) opgenomen in de "Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO)" en vormen een belangrijk onderdeel van het 'normenkader' waaraan een accountant moet voldoen. De naleving van de ViO is binnen de organisatie van Eshuis ingebed.

Ons zijn geen relaties bekend tussen Eshuis Registeraccountants B.V. en haar zuster- en of dochterondernemingen en de gemeente, die naar ons professionele oordeel mogelijk van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid.

Stelsel van waarborgen om onze onafhankelijke positie te waarborgen

Eshuis beschikt over een stelsel van maatregelen om haar onafhankelijke positie bij controlecliënten te waarborgen. Dit stelsel van maatregelen is een integraal onderdeel van de bestuurlijke organisatie en van het voor de gehele organisatie van toepassing zijnde stelsel van kwaliteitsbeheersingsmaatregelen. Bijgaande niet-limitatieve opsomming geeft u een indruk van de maatregelen die bijdragen aan het waarborgen van onze onafhankelijke positie:

- Schriftelijke onafhankelijkheidsbepalingen waarin alle bestaande onafhankelijkheidsvereisten en de risico's ten aanzien van de bedreiging van de onafhankelijkheid en de daaraan gerelateerde waarborgen zijn verwerkt.
- Procedures voor tijdige bekendmaking van de voorschriften en de daarin aangebrachte wijzigingen aan alle partners en werknemers bij Eshuis.
- Procedures voor de organisatie van periodieke trainingen inzake de toepassing van de onafhankelijkheidsvoorschriften.
- Procedures die erop gericht zijn dat onze partners en werknemers in specifieke casussen en omstandigheden de onafhankelijkheidsvoorschriften naleven.
- Procedures voor het interne toezicht in relatie tot de toetsing en bewaking van de naleving van de onafhankelijkheidsvoorschriften.

Bijlage 2: Disclaimer en beperking in het gebruik

Volledigheidshalve merken wij op dat onze analyse en evaluatie is uitgevoerd in het kader van de door u verstrekte opdracht tot controle van de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing.

Hierdoor is onze analyse en evaluatie beperkter dan dat deze zou zijn geweest in het kader van een opdracht tot het geven van een oordeel omtrent de opzet, het bestaan, de effectiviteit en de efficiency van de interne beheersing als geheel en deze bestrijkt daarom niet noodzakelijkerwijze alle in de interne organisatie vervatte tekortkomingen. Wij attenderen u erop dat deze boardletter is opgesteld ten behoeve van de auditicommissie van de gemeente en daarom niet zonder onze toestemming aan derden mag worden verstrekt..

Inleiding
Inhoudsopgave
Management - samenvatting
Belangrijke risico’s
Procesbeheersing
IT-audit
Detailbevindingen
Actualiteiten
Bijlagen